

Verecke 50 km

Teljesítménytúra a Borzsa-havasban és a Beszkidekben



Útvonalleírás, igazolófüzet

Kedves Túrázó!

A „Verecke 50” teljesítménytúra igazolófüzetét tartod a kezvedben. Mielőtt nekivágnál az útnak, néhány hasznos információt a figyelmedbe ajánlanék.

- A megadott időadatok magyar idő szerint íródtak, hiszen Kárpátalján a gyakorlatban sokszor nem a „kijevi”, hanem a „budapesti” időt használják. Természetesen a vonatok kijevi idő szerint indulnak.
- A túra szintideje 14 óra, tehát a reggel 6 órás rajttal számolva 20 óráig kell célba érni.
- 2012 június 9-én Volócon a Nap (magyar idő szerint) 4.24-kor kel, és 20.28-kor nyugszik. Mindenképpen tegyél be egy megbízható lámpát a hátizsákodba, még ha elvileg szintidőn belüli teljesítés esetén nem is lesz rá szükséged!
- Az ajánlott szálláshelyről, Oleg vendégházából gyalog kell megközelíteni a rajthelyet (2,97 km), Volóc vasútállomását. Ennek a szakasznak a leírása az útvonalleírás elején található.
- Az útvonalon 7 ellenőrzőpont üzemel. Ezek többségén az igazolólapon megadott kérdésre kell válaszolnod a helyes válasz betűjelének megjelölésével. A Volóci-hágóban tervezünk „élő” ellenőrzőpontot. Ugyanide tervezünk frissítést is (illetve a Sipot-vízesésben is lehet frissülni).
- Az ellenőrzőpontok a Volóci-hágóig 5 km/h, onnan 6 km/h körüli átlagsebességre nyitnak, és kb szintidőre zárnak. Futókra tehát nem tervezünk.
- A túrán szerények a vízvételi lehetőségek, ezért vigyél magaddal sok folyadékot! A térképen jelölve vannak a természet adta vízvételi lehetőségek.
- A túra Volóc elhagyása után nem érint települést. Csupán a Sipot-vízesésnél van egy szuvenírbolt, és egy vendéglő. (A Sipot-vízesés utáni alternatív, kerülő szakasz érint 2 falut. Az elsőben, Fülöpfalván esik útba kocsmá és bolt.)
- Érdeemes némi helyi fizetőeszközt magaddal vinni. A Sipot-vízesés utáni fizetőkapunál a mi irányunkból érkezőktől nem szoktak pénzt kérni, de sosem lehet tudni...
- A túra útvonalának nagy része jelzett turistautakon vezet. Többnyire számozott sárga jelzésekkel fogsz találkozni. A sok nyílt terep miatt egyes jelzett szakaszokon elég ritkán fogsz jelzéseket látni. Alapvetően a térkép és (ahol jelzett út van) a jelzések figyelése elég lehet a sikeres tájékozódáshoz. A Sipot-vízesés és a Volóci-hágó közötti szakaszon mindenképpen alaposan figyeld a kiegészítő térképet, és a leírást. Itt a javasolt útvonal követése meglehetősen nagy figyelmet igényel. Ezért a nehezebben tájékozódók számára egy kicsit hosszabb, de jóval könnyebben követhető útvonalat is ajánlottam. Ha biztosra akarsz menni, akkor a teljes útvonalon bátran támaszkodj a leírásra.
- Szalagozást a jelzetlen részeken sem tervezünk, ezért is készült részletes leírás.
- A GPS-szel indulóknak könnyebb dolguk lesz. A Sipot-vízesés környékétől eltekintve nem szokott gond lenni a GPS jellel.
- **Eltévedés esetén a +380994598279 és a +36304866946 telefonszámokon tudsz segítséget kérni Oberontól, aki személyesen is a túra útvonalán lesz.**
- A túra feladása, vagy egyéb probléma esetén kérlek, mindenképpen értesítsd a főszervezőt, **Magdit a +380957065548 telefonszámon**. A túra feladása esetén kevés „menekülő útvonal” van. Útközben csak a Volóci-hágóban találkozol aszfaltos úttal. A Kisszolyvai-hágó közelében vasútvonal vezet (menetrend a leírásban).
- A túrán biztonsági záró ember (söprű) nem lesz.
- A túrán mindenki a saját felelősségére vesz részt, a rendezőktől kártérítés semmilyen címen nem igényelhető!
- A túra során ne szemetelj, óvd a környezetet!
- Ezúton köszönjük a túra támogatóinak önzetlen segítségét:

Forgács Péter, Kelemen Zoltán, Krieger István, Pinkert László

Végül Oberonról...

Oberonnak (nekem) sikerült az első három megrendezés során először végigjárnom a hosszú táv útvonalát, kalandos körülmények között. Az alapvető nehézséget az okozta, hogy a szemüvegemet megsemmisítettem a Sipot-vízesésben. Ezen kívül még sok tájékozódási, útvonalkövetési probléma is adódott; amellet hogy az utolsó 4 órát egyedül, sötétben kellett megtennem. A gyalogolva teljesíthetetlen szintidőből persze jócskán (kb 6 órával) kicsúsztam, de ez nem csökkentette a sikerélményt. A főszervező, Magdi ezért ennek a (kissé megváltoztatott) útvonalnak az „Oberon útja” nevet ajánlotta. Ezen fellelkesedve 2011 tavaszán bejártam, GPS-szel felmértem az útvonalat, majd nekiláttam az itiner elkészítésének. 2012-ben egy újabb bejárás, és az előző évi vélemények alapján lettek tökéletesítve az útvonalak. Kifejezetten örülök annak, hogy egy ilyen érdekes helyszínen is kezd meghonosodni a teljesítménytúrázás. Reméljük, megszereted ezt a vidéket, és visszatérő résztvevő leszel.

A rendezőség nevében: Oberon

A rajt megközelítése

A túra szálláshelyéről, **Oleg vendégházából** gyalog kell megközelíteni a rajthelyet, Volóc vasútállomását (2,97 km). Erről a szakaszcól is leírást készítek, azonban az összesítő táblázatban szereplő távadatok a vasútállomástól indulnak.

A vendégház kapuján kilépve a főúton balra indulunk **Volóc központja** felé. 1280 m után jobbra kiágazik a Kanora felé vezető macskaköves út, a főúton maradva ezt követően 760 m után keresztezzük a Vecsa patakot, megjelennek a többemeletes épületek. Újabb 440 m után körforgalomba érkezünk, ahol a völgyben maradva haladunk tovább (autóval: második kijárat jobbra). A körforgalom után érkezünk Volóc központjába. A körforgalomtól 350 m után elérjük a vasútállomáshoz vezető bekötőutat (a vasútállomás tőlünk balra, 140 m-re található). Az állomáson megkeressük a rajtot.

A Tisza nemzetközi gyorsvonattal érkezőknek könnyű dolguk van, hiszen a vonat a rajtban teszi le őket.

A túra útvonalleírása:

Az állomás előtti poros térről a 140 m-re lévő főút felé kell elindulni, az utca bal oldalán már fellelhető a Nagymagashegyig követendő 15-ös sárga sáv jelzés. A főúton 200 m után balra fordulunk egy mellékutca; baloldalt hamarosan az eldugott buszállomást fedezhetjük fel. Rövidesen áthaladunk a **vasúti aluljáró** alatt. Errefelé már jól láthatók a **15-ös számú sárga sáv jelzések**. Az aluljáró után balra fent egy templom áll. Az elágazásban a sárga sáv jelzések mentén, egyenesen haladunk tovább, majd patakot keresztezünk. Az aluljárótól 350 m-re a sárga sáv a völgyi útról a villanyoszlopon látható jelzés szerint jobbra kanyarodik. Az emelkedő utcán a 120 m-t megtéve balra fordulunk; tőlünk balra házak, jobbra fenyves hűlt helye. A város szélén vezető útról a 6. sz. villanyoszlopnál egy ösvényen jobbra térünk. 200 m után a rétre kiérve hamarosan megpillantjuk az első ellenőrzőpontnak helyt adó **Temnatik** oldalcsúcsát, rajta jól látható a kereszt. 180 m után egy kis árkot keresztezve „focipályán” haladunk tovább, egy kisebb fenyőfa-csoport felé. Egy erősebb szekérutat elérve azon balra tartunk, ez a szekérút vezet a kis dombhátra, ahol az erdő felé vesszük az irányt. A rét vége előtt a szekérútról enyhén jobbra, egy gyengébb útra térünk. A rét szélétől 180 méteren keresztül fiatal fenyőfák között, ligetes kis erdőben haladunk. Ezt követően nagyobb fenyők közé érünk. A kényelmesen hullámozó szekérútról a nagy fenyők elérése után 200 méterrel (balról, hátulról érkező, eddigi utunknál jártabb szekérút betorkollása után) balra, a jelzések mentén letérünk egy enyhén emelkedő ösvényre. A fenyves lombhullató erdőre vált. Egy **széldöntés**es területhez érkezve jobbról kerüljük a kidőlt fákat; kis völgybe érünk. Ebben a kis völgyben fölfelé haladunk; hamarosan csatlakozunk a turistaút eredeti nyomvonalához. A völgy alja gyakorlatilag egy nyíladék, ahol gyakran keresztbe dőlt fákra kell átlépni. A völgy egyre meredekebben emelkedik. Mindössze 350 métert haladunk a völgyben, majd az ösvény mentén jobbra, a hegyoldalba fordulunk. Helyenként kidőlt fák nehezíti a haladást. Az ösvényünk néhány serpentin kanyart leírva

éri el a Temnatik lefutó gerincét. A gerincvonulat jobb oldalára térünk, az út néhány kisebb szikla mellett halad el. A sziklák után 280 méterrel (1030 m magasan) tisztáson követjük a jól látható ösvényt. A tisztás felső részét elhagyva rövid időre fák közé bújunk, majd ismét tisztáson, a gerincen emelkedünk a kereszt felé. A kereszt előtt pár méterrel egy árkot keresztezünk, ami körbefutja a kis csúcsot, ez az árok talán lövészárk lehetett. Elérjük a keresztet, túránk **első ellenőrző állomását (4,9 km)**. A térkép szerint 1219,4 m, a GPS és egyéb források szerint kb 1190 m magasan vagyunk, a **Temnatik** oldalcsúcsán.

A túra legnehezebb emelkedőjének megmászásáért nagyszerű kilátás a jutalom. Nyugat felé, a Vecsa (Volóc fő vízfolyása) völgyén túl; a füves hátú Buzsora-havast (1095 m) láthatjuk. Tőle kissé jobbra, jóval messzebb a Róna-havas (1479 m) lapos, füves háta húzódik. Ennek jobb oldali nyúlványa az Éles-kő (1405 m). A jobbra következő jellegzetes, háromszög alakú füves csúcs pedig a Pokol-bérc (1408 m) déli vége. Alattunk látható Volóc, és a túra első néhány kilométere. Volóc fölött a gázfogadó épületei, amit a túra legvégén közelítenek meg a 70-esek. A gázfogadótól jobbra húzódó gerinc folytatásában bújik el a Vereckei-hágó, amit innen még nem tudunk pontosan beazonosítani. Utunk folytatásában a Temnatik (1344 m) csúcsa következik, utána a meteorológiai állomással rendelkező Plaj (1331 m). A déli oldalon a kilátást a Nagymagashegy (1598 m, túránk legmagasabb pontja)-Asztag (1681 m; a Borzsa-havas legmagasabb pontja) gerince zárja le. A csúcsunkon magasodó, jellegzetes kereszt kb 8 m magas. A kereszt tetejére létrafokokon fel lehet mászni, de ez csak erős idegzetűeknek ajánlott; akár ki is lehet ülni a kereszt legfőbb szára. A kilátás a kereszt tővéből sem rosszabb.

A kereszt táblájának jelentése: *A Te Kereszted előtt, meghajlunk Hatalmasság! Szent Feltámadásodra, a Te Dicsőségedre.*

A kerestől továbbra is a **15-ös sárga** jelzésen néhány árkot keresztezve egy kis nyeregbe ereszkedünk, majd a helyenként sziklával tarkított gerincén megkezdjük a Temnatik csúcsára vezető emelkedőt. A sziklák után az emelkedő enyhül, a kerestől számítva 1300 m után áfonyabokrokkal szegélyezett ösvényen elérjük a **Temnatik** 1344 m magas csúcsát. A csúcsot kis kőrákás jelzi. A csúcsról kellemesen lejtő ösvényen a Borzsa-havas legmagasabb pontja, az Asztag irányába indulunk, majd az útvonalunk ettől enyhén balra fordul. A Temnatik csúcsától kezdve az utunkat már láthatóan négykerekű járművek, talán kvadok használják. A következő hegyünk a meteorológiai állomással rendelkező Plaj lesz, mögötte a Nagymagashegy (2. ep) látható. A Temnatik csúcsától 830 méterre utunk egy dózerútba torkollik, amelyen balra, lefelé fordulunk. Az út hamarosan több párhuzamos ágra szakad, bármelyiket választhatjuk. A nyeregpontban az utunk kétfelé ágazik. NEM a baloldali, vízszintesen a hegyoldalban vezető ritkábban járt szekérúton, hanem a tovább egyenesen emelkedő, jobban járt ágon haladunk. Hamarosan tőlünk balra a Temnatik látható, az első ellenőrzőpont keresztje mögött pedig a Pokol-bérc jellegzetes, hegyes csúcsa tűnik fel. Utunk a nyeregponttól 700 méterre egy szétjárt dózerútba torkollik, amin a csúcs felé indulunk (jobbra). Közvetlenül a **Plaj** csúcsa előtt a dózerút a meteorológiai állomás felé, balra fordul. A sárga jelzés a dózerúttól jobbra eső egy gyengébb szekérútra tér, ezt a letérést facölöp is

jelzi. A dózerúton tudunk feljutni a csúcsra, ahol a működő meteorológiai állomás mellett néhány romos épület látható. Az 1330 m magas csúcsot egy kereszt jelzi, a rajttól **8,9** km-re járunk.. Ezt (és az 1969-70 között itt dolgozó önfeláldozó szabadságharcos, Vjacseszlav Csornovil emlékművét) csak akkor közelítsük meg, ha az őrkutya is úgy akarja.

A csúcshoz vezető rövid kitérő után a lapos gerincen dél felé induló, jól járt, lejtős utat választjuk. Az út helyenként több párhuzamos ágra szakad. Előttünk a Nagymagashegy magasodik, tőle jobbra húzódik az Asztag felé vezető gerinc. Errefelé kevesebb sárga jelzést találunk, de a jól járt gerincút eltéveszthetetlen. Lapos nyereg után enyhe emelkedőbe kezdünk. A Plaj-tól 1250 méterre az út kettéágazik, a bal oldali, jártabb ágat választjuk, ami balról kerüli a kis csúcsot. Később az úton lévő sziklán egy **sárga** nyíl mutatja a helyes irányt. A meredekebben emelkedő szakaszokon a korábban füves út helyenként köves, kőmorzsalékos. Meredekebb és lankásabb emelkedők váltogatják egymást. Közvetlenül az utolsó emelkedő előtt egy szekérúttal találkozunk. A szekérút keresztezése után már ösvényen, meredeken indulunk a tőlünk 420 méterre található csúcsra, ami tőlünk 120 méterrel magasabban van. Felérünk a lapos tetőre, hamarosan megpillantjuk a **Nagymagashegy** (1598 m) csúcsát jelző vasgúlát, ami a **második ellenőrzőpont**, és egyben a túránk legmagasabb pontja. A túra távjának kb egyhatodát (**12,3** km) tettük meg, azonban a szintemelkedések közel felét (1320 métert) magunk mögött hagytuk.

A csúcsról dél felé indulunk tovább a gerincen. Előttünk jobbra az Asztag csúcsa, balra pedig a Borzsa-havas gerince húzódik. Kvadokkal is járt, enyhén lejtő úton haladunk. A csúcstól 410 méterre egy kis nyeregpontra balra ösvény ágazik (balról kerüli a magaslatot), azonban mi továbbra is a kvaddal járható utat követjük. Hamarosan hirtelen balra, meredeken lefelé DK-i irányba fordulunk a kvaddal járt, helyenként áfonyabokrokkal szegélyezett útvonalon (NEM az Asztag felé vezető kis gerincösvényt választjuk). Jó idő esetén látszik a következő, tőlünk balra eső nyeregpontban egy elágazás, ahol a gerincről majd balra le kell térnünk a Sipot-vízesés felé. Előtte még jobbról, hátulról gyenge ösvény torkollik utunkba az Asztag felől. Balra tőlünk a Nagymagashegy magasodik. A jobbról érkező kis ösvény torkolata után 700 méterrel, a rajttól **13,9** km-re érünk a fentebbről már megfigyelt elágazásba. NEM a gerincen továbbvezető kvados nyomot, hanem az **enyhén balra tartó ösvényt választjuk (!!!)**. Az útvonalunk elvileg számozatlan sárgával van jelezve, de a Nagymagashegy után, az erdőhatár fölött korábban sem találkoztam jelzésekkel, az erdei szakasz elején pedig a bejárás során le voltak kaparva a sárga sáv jelek. A jól követhető ösvény egyre meredekebben ereszkedik a Sipot-vízesést rejtő Plosanka-patak völgye felé, a völgyben Pilipec (Fülöpfalva) házai láthatók. A gerinc elhagyása után 740 méterrel az út jobb oldalán kis **forrást** találunk. A forrás merítő, vagy inkább „szürcsölős”; de tiszta, hideg vizet ad. A napsütéses gerincvándorlás után jól esik a frissítés. A forrás után hamarosan elérjük az erdőhatárt, ahol felfedezhetjük a szám nélküli sárga sáv jelzés hűlt helyét. Kövessük a kijárt ösvényt, ami az eredeti nyomvonal kanyarjait több helyen lerövidíti. Tisztásokkal tarkított, helyenként köves ösvényen ereszkedünk. **15,5** km-nél **patakot** keresztezünk, két farönk segítségével. A patakban egy nagy sziklán kopott sárga jelzés látható, ezeket nem tudták eltüntetni. Az átkelés után balra fordulunk, és alig lejtő

szekérúton haladunk. Néhány további tisztás után erdőbe bújunk, ahol először vízszintesen haladunk. Balra alattunk a völgyben a patak zúgása hallatszik. Az út ereszkedni kezd, egyre meredekebben.

A patak után bő 1 km-rel egy nagyobb rétre érünk (közben megjelennek a sárga jelzések), amin a sok-sok tűzrakóhely és a sátrazók a vízesés és a parkoló közelségét jelzik. Jobbra feljebb általában egy indiántábor áll. A rétet elérve balra tartva ereszkedünk, a szekérúton. **A réten 190 m-t megtéve, a rét alsó szélét elérve (mielőtt beérnénk az erdőbe a szekérúton) hirtelen balra fordulunk**, és nagyjából a rét szélét követve indulunk el, az eddigi irányunkhoz képest majdnem **visszafelé**. A gyenge szekérút a rét széléhez képest enyhén jobbra bebújik az erdőbe, és egyértelművé, erősebbé válik. Most tőlünk jobbra esik a patak, és a vízesés; a patak túlsó oldalán a bejárás során látszott a vízeséshez vezető ösvény fakorlátja; ezt most lehet hogy nem látjuk a lomboktól. Oda kell majd kijutnunk, kis kerülővel. Kellemesen lejtő utunk **levezet a patakhoz**. A patakon átkelve lefelé indulunk a patak mentén. Itt nincs semmiféle út, de kb 40 méter megtétele után, a völgy összeszűkülése előtt gyenge ösvényen balra kapaszkodjunk fel pár métert. A bal oldali tisztásról járt ösvény érkezik, amin jobbra fordulunk. Jónéhány kidőlt fa nehezíti a haladásunkat, azonban itt már jól járt ösvényünk van. A patakátkelés után 200 méterrel kiérünk a **vízesés** tetejéhez, ahol már fakorlát is található. Alattunk a vízesés, jó idő esetén lent kisebb tömeg szokott összegyűlni. A jobbról korláttal biztosított ösvényen ereszkedünk, néhol lépcsők is vannak. A korlát megjelenése után 130 méterrel a korlátos ösvény kétfelé ágazik, mi a jobb oldali ágat választjuk, ami levezet a patak mellé. A farönkökből kirakott, majd korlátos ösvényen jobbra fordulva rövid kitérőt teszünk a látványos vízeséshez. A vízesés **17,2 km-nél** található, ez a **harmadik ellenőrzőpont**. **A kérdésünkre a választ azonban csak kicsit lejjebb kapjuk meg.** Közvetlenül a vízeséshez is mehetünk, néhány sziklán felkapaszkodva. *Jó idő esetén érdemes egy hűsítő zuhanyt igénybe venni; 2 dologra figyeljünk: a szemüvegünket vegyük le, illetve erősen tartsuk a nadrágunkat, mielőtt beállunk a dögönyöző alá. (2010-ben itt semmisítettem meg a szemüvegemet).*

A 12 méter magas, három lépcsős vízesés megtekintése után visszafordulunk, és a Plosanka-patak mentén indulunk lefelé. A patak mindkét oldalán sétány vezet, mi a patakon átívelő első hídon átkelünk a patak menetirányunk szerinti jobb oldalára, és ott folytatjuk utunkat lefelé. Kis tisztáson fedett, „talponálló” pihenőhelyek találhatóak. Ugyanitt az út jobb oldalán néhány **faoszlopon állatok képe** látható, azok ukrán és latin nevével. **A harmadik ellenőrzőpont kérdése a szarvasokat ábrázoló táblára vonatkozik.** Jobbról belénk torkollik a sárgával jelzett szekérút, amit még a vízesés előtt hagytunk el, balra esővédő házikók állnak. A vízeséstől 450 méterre járunk, egy gyaloghídon átkelve elérjük a vízeséshez tartozó szuvenírboltnak és fizetőkapunak helyet adó faházat. A fentről érkezőktől nem szoktak belépődíjat kérni, azonban nem árt ha van nálunk valamennyi hrivnya. Idáig lehet autóval, kisbusszal feljönni, érthető tehát a nagy tömeg. A patak túloldalán kis forrás látszik. A fizetőkaputól lefelé indulunk a murvás úton. Balra vendéglő látható. Gyakorlatilag a szuvenírbolton és a vendéglőn kívül nincs semmilyen egyéb vásárlási lehetőség a túra során; leszámítva az utolsó kilométereket.

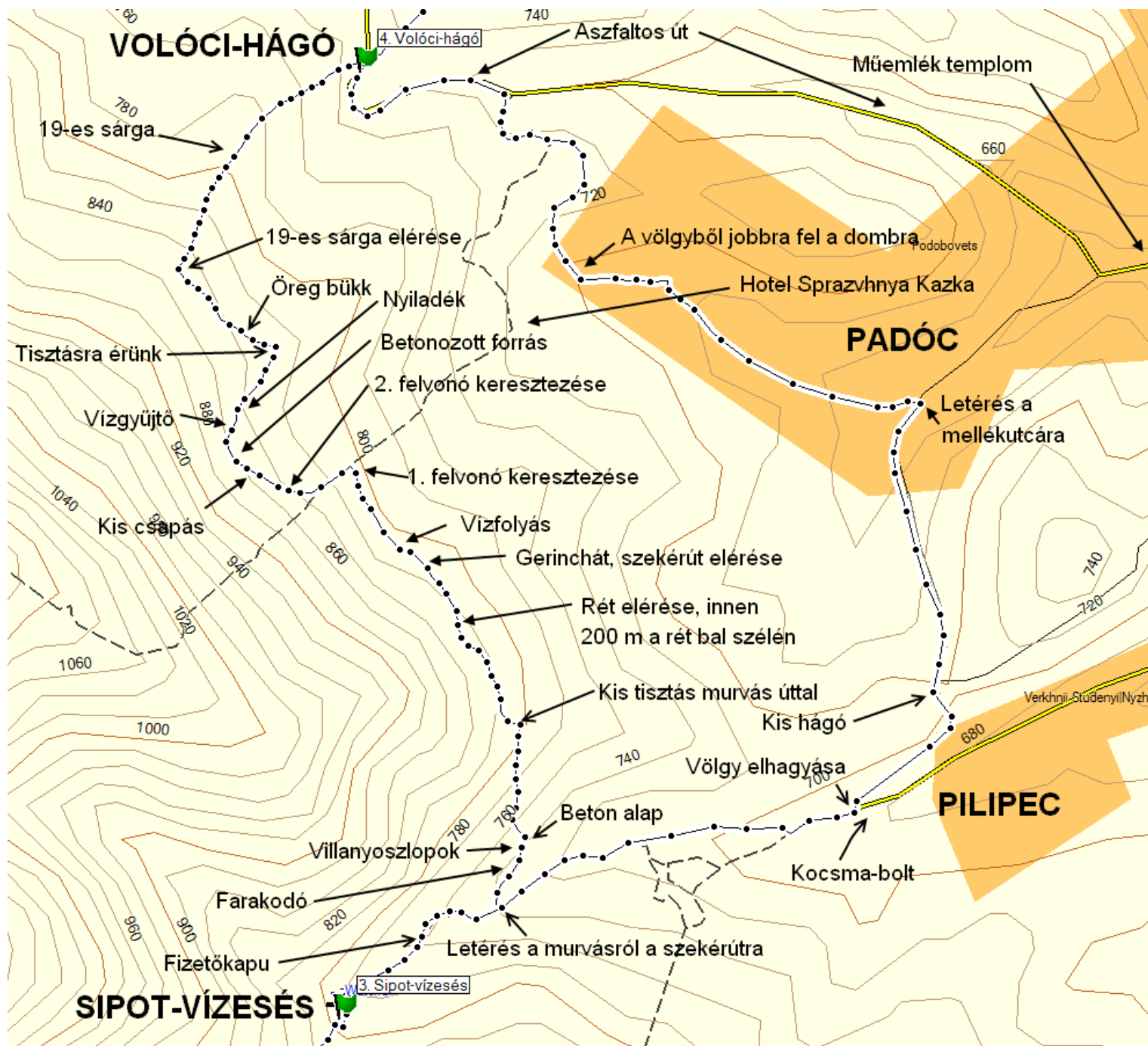
Figyelem!!! A következő ellenőrzőpontig tartó szakasz igencsak bonyolult lesz. Aki GPS-szel közlekedik, annak nem lesz problémája. Itt a megszokottnál is részletesebb leírással próbálom segíteni a GPS-szel nem rendelkezőket, hiszen a szervezőknek várhatóan nem lesz kapacitása szalagozással segíteni a tájékozódást. Ha valaki mégis úgy érzi, nem vállalja be a kb 2,5 km-es, erősen koncentráló szakaszt, annak a következő keretes bekezdésben egy alternatív utat tudok ajánlani. Ez a változat egyszerűbb, és biztosabb lehet. Aki GPS nélkül bevállalja a bonyolultabb szakaszt, és mégis végérvényesen eltéved, annak érdemes tudni, hogy NEM kell balra a nagy hegyekre fölenni, hanem inkább kelet-északkelet felé (lefelé) érdemes „menekülő útvonalat” keresni, Padóc községen át. Padócon a síközpontot, vagy a síközpont aljában található „Hotel Spravzhnya Kazka”-t kell keresni, majd onnan a Volóci-hágóba (pereval Volovetsjky) kell eljutni az ellenőrzőponthoz. Padóctól már az alternatív változat leírása is a segítségünkre lesz.

Az alternatív szakasz 1,8 km-rel hosszabb, és 40 m-rel kevesebb szintemelkedést tartalmaz; mint a másik (koncentráló) változat.

Akkor vágjunk bele; GPS híján fokozottan figyeljünk a leírásra, és használjuk a térképes segédletet! A fizetőkapu előtti hídtól 250 méterre a 35-ös számú, sárga jelzéssel is ellátott villanyoszlopnál balra letérünk a murvás útról egy **gyenge szekérútra (17,9 km)**; ami egy áteresz segítségével keresztezi az út melletti kis vízfolyást. Ez a szekérút fölfelé vezet. Az út egyes szakaszait illemhelynek használják. **Farakodónak** látszó placra érünk, jobbra kis tisztáson pihenőhely. A „placc” bal szemközti sarkában, **pici, mocsaras** vízfolyáson át van vetve néhány farönk. Itt egy kis ösvény indul a fenyőfák közé. Átkelünk a farönkök igénybevételével, és egy kis ligetes rétre érünk, ahol néhány **villanyoszlopot** látunk. A villanyoszlopoktól kissé balra tartunk, a szűk ösvényen. A murvás út elhagyása után 190 méterrel elérünk egy (a bejárás során még) **félkész házikóhoz**.

A házikónál balra fordulunk enyhén emelkedő szekérúton. Előttünk fenyőfák, mögöttük jobbra látszik egy füves terület. Jobbra tőlünk (alattunk a völgyben) Fülöpfalva látszik. Balra kis erdősávot keresztezünk. Kicsit megindul fölfelé az út a réten, de aztán a rét felső részén jobbra fordul, meredeksége csökken. A néha kicsit gyenge, emelkedő, helyenként nedves szekérúton haladunk, fenyőfák között. Az út szűk, helyenként **vízmosásos**. Később szelídül az út meredeksége.

A házikótól 360 méterre **kis tisztásra** érkezünk, aminek a **tőlünk balra, előre eső sarkát** fogjuk megcélozni. A balról jobbra vezető, (előbbihez képest) széles, erős úton jobbra hamarosan ki lehetne érni (kb 100 m) a korábban már látott nagy füves hátra, de NEM erre kell mennünk. Az erős utat szinte csak keresztezzük, majd tőle jobbra van egy viszonylag ritkán járt szekérút (az erős úttól az óramutató járása szerinti második szekérutat választjuk). Ezen a szekérúton először pár métert emelkedve, majd kb vízszintesen indulunk tovább (**ha itt nagyobb emelkedővel találkozunk, akkor rossz helyen járunk**). Apró tisztások és fenyvesek váltogatják egymást. Nincs elágazás, és kb szintben haladunk. Helyenként levágott fenyőgallyak hevernek az úton. Egy tisztáson balról hátulról gyenge szekérút csatlakozik belénk.



Az elágazásos tisztástól 320 méterre, tehát a házikótól 680 méterre kiérünk egy **nagy rétre**. Közvetlenül előtte a jobb oldalon 2 évvel ezelőtti, viseltes sárga szalagot találtam. A réten a nagyon gyenge szekérút jobbra lefele vezetne egy erdőfoltot jobbról kerülve. Azonban mi balra, (út, ösvény nélkül) maradunk a tőlünk balra eső **erdő szélén**. Kb szintben (először kicsit emelkedve, majd kicsit lejtve) haladunk az erdő széle alatt; 200 métert teszünk meg az erdő szélét követve.

A kis **gerincháton** keresztezünk egy lefutó, viszonylag erősebb szekérutat (jobbra lent látható Padóc felső vége), ismét szekérút van a lábunk alatt. Kb az eredeti irányt tartva enyhén lejtve indulunk tovább. NEM határozott jobbra, NEM balra föl, hanem enyhén lejtve, szembe. (Balra egyébként 2 út is vezet fölfelé.)

Az enyhén, majd kicsit erősebben lejtő úton a gerinchát elágazásától 160 méterre egy **vízfolyást** keresztezünk, utána követjük tovább az enyhén emelkedő, tisztások, fenyvesek között vezető utat.

A vízfolyás keresztezése után 140 méterrel **sífelvonó nyiladékát** érjük el. Jobbra látszik a sípálya alja, a (Podobovec) Padóc széli házakkal. Azonban mi NEM arra tartunk, hanem az (első) sífelvonó után balra fordulunk, és a hegyről lefutó, szétjárt út tövéig megyünk. Mielőtt az emelkedő meredekre váltana a sípályán (160 méterrel a nyiladék elérése után), jobbra fordulunk egy tisztásra. A második sífelvonó felé haladunk, a jobbos forduló után 80 méterrel keresztezzük azt. Itt tőlünk balra van egy **áteresz**, a síelőknél. Eddigi irányunkat tartva, a tisztás keskeny nyúlványáról indulva megy be az erdőbe egy nagyon **gyenge kis csapás**. Talán állatok járnak csak itt, a csapás enyhén emelkedik; ezt kell követnünk.

Az áteresz után 150 méterrel elérünk egy kis rétet, ahol két (egy betonból, egy fából készült) használhatatlan **forrást**, és egy félbehagyott házikó **beton alapját** találjuk. Addig ne is induljunk tovább, amíg ezek nincsenek meg. Az áteresz nincs messze, lehet próbálkozni. A betonozott alap tőlünk jobbra esik. Vízzintesen megyünk a réten, és a rét szemközti oldalán vezető szekérúton viszonylag meredeken jobbra lefelé fordulunk. A következő réten rögtön jobbra találunk egy vasrácsos, fa deszkákkal megalkotott, **vízgyűjtőnek** látszó **forrást**. Tudunk vizet tölteni, ne hagyjuk ki a lehetőséget.

Itt balra fölfelé egy **nyiladék** (sípálya?) vezet, felvonó nélkül. Ez a nyiladék jobbra is vezet (keresztezzük). Jobbra követi egy vízmosásos árok, ami akár út is lehetne. NEM a nyiladékon megyünk, hanem a mi utunk balra, jól láthatóan bevisz a fenyőfák közé, vízszintesen, majd enyhén emelkedve. Az erdő elérésénél néhány **szikla** látható az út mellett. Az út az erdőben elkezd lejtteni, majd vízszintesen halad. A nyiladék elérése után 240 méterrel kiérkezünk egy tisztásra. Jobbról érkezik egy út letről, és balra fölfelé is megy út. Balra az óramutató járása szerinti második (!), kevésbé járt, füvesebb úton enyhe emelkedőn elindulunk.

Beérünk a fák közé, Az elágazás után 100 méterrel jobbra egy öreg, korhadó, lecsonkolt **bükkfa** áll. Ezután az út vízszintesbe vált. A bükkfa után 50 méterrel kis ösvény tér balra, de mi maradunk a jóval erősebb szekérúton. Később a szekérút kicsit emelkedik. A bükkfától 250 méterre egy **irtás**hoz érünk szemben bükk szálerdő látszik. Keresztezzük a **19-es sárga** jelzést, túl vagyunk egy tájékozódásilag nehéz szakaszon. Ha sikerült végigkövetni az előírt utat, akkor a nap folyamán várhatóan már nem lesz több tájékozódási problémánk. Jobbra található a Volóc-Padóc közti hágó; ezért jobbra, a hágó felé indulunk. A 19-es sárga az első métereken nehezen járható, így először inkább a vele párhuzamos dózerutat kövessük, jobbra lefelé! Később már rá tudunk menni a sárgára; az erősebb út, és a sárgával jelzett turistaút párhuzamosan fut, mindegyiket választhatjuk, határozottan lefelé vezetnek. Megnyílik a kilátás. Jobbra az első dombtetőn sífelvonó látszik. Hamarosan szemben megpillantjuk a **hágót** az aszfaltos úttal. Szemben szekérúton a hágó utáni folytatást látjuk. A lejtőn összesen 730 métert haladva leereszkedünk a hágóba, ahol a **negyedik ellenőrzőpont** található. A hágó a volóci és az ökörmezei járás határát képezi. Érdemes megcsodálni, vagy akár kipróbálni a zöld-fehér erdészeti tábla melletti óriás-libikókát. **20,8** km-t tettünk meg idáig, 731 m magasan vagyunk, a volóci és az ökörmezei járás határán.

Alternatív útvonal a Sipot és a Volóci-hágó közé

Ha nem merjük bevállalni a koncentrálos szakaszt, akkor a vízesés utáni fizetőkaputól a völgyi, **murvás** úton haladva érjük el Pilipec (Fülöpfalva) falut. A fizetőkaputól 540 méterre a murvás út aszfaltosra vált. Jobbra nagyobb, többemeletes szállodaépületek állnak. A fizetőkaputól 1,1 km-re keresztezzük a Plosanka patakot, a hídján látható az utolsó sárga jelzés. Az aszfaltos völgyi úton maradva jobb oldalt a Plaj nevű **kocsma-kávézó-bolt** látszik, ahol lehet frissíteni (Padócon nem érintünk hasonló egységet). Itt az út bal oldalán egy igénytelen hulladékgyűjtő mellett a villanyoszlopon rejtélyes kék jelzést vehetünk szemügyre. Az előző hídtól 200 méterre, a második patakhíd után közvetlenül balra, fölfelé, Podobovec (Padóc) felé vezető, emelkedő, murvás utat kell választani. 370 m után kis nyeregbe érünk; nem törődünk a balra, majd jobbra ágazó utakkal; az erős utunkon haladunk az innen már látható Padóc felé. Balról **Padóc** házai kísérik, a nyeregpontról 900 méterre, **patak keresztezése** után rögtön balra, egy oldalvölgyben vezető poros/sáros utcára kell térnünk. Balra két mellékutca is indul, de mi a jártabbat választjuk, kis patakot keresztezve. 760 méter után utunk derékszögben balra törik, és átvezet a patakon. További 270 métert megtéve elágazásba érünk, itt egy kis pihenőhely áll, **kerekes kúttal**. Balra látszódnak a sípályához tartozó szállásépületek, üdülőházak (pl a Hotel Sprazvnya Kazka)

Jobbra fordulunk, vízéren átlépve elhagyjuk a falut. Tőlünk balra a 228-as számú villanyoszlop áll. Meredeken indulunk a dombhát felé. Balra sípályák látszódnak. Az út eleinte a villanyvezeték nyomvonalát követi, majd vízmosásossá válik, és a jobb oldalt húzódó fakerítést követjük. A kúttól 310 méterre elérjük a dombhátat, és keresztezzük azt (nem törődve a dombhát vonalát követő úttal), tőlünk jobbra befejezetlen épület áll, rövid ideig vízszintesen haladunk. Villanyvezetékét keresztezünk, utunk balra ível. Az előző elágazástól 200 méterre egy erősebb útba futunk, jobbra, lefelé fordulunk rajta (ez az út jön a sípálya alja felől). 230 méter után elérjük az aszfaltutat. Hamarosan megpillantjuk a hágót, az aszfalton 580 métert megtéve egy éles kanyar után érünk föl a hágóba, ahol a **negyedik ellenőrzőpontot** találjuk (**22,6 km**, de a későbbiekben az eredeti útvonalon mért **20,8 km-t** vesszük figyelembe).

Az ellenőrzőpontot elhagyva keresztezzük az aszfaltutat, és a szemközti gerincre felvezető, jól járt dózerutat követjük. Erre vezet a **19-es sárga** jelzés is, de a hágó után csak 270 méterrel látjuk az elsőt, a szemközti facsoport egyik fenyőfáján. Kb 11 km-en át, egészen a Kisszolyvai-hágóig ezt a jelzést kell követnünk. Az első jelzéstől 210 méterre egy **torony** mellett haladunk el. Közvetlenül előtte, balra egy gyengébb útra térnek a **30-asok**, ez ne tévesszen meg minket; nagyjából az eddigi irányunkat tartva haladunk a nagyfeszültségű vezeték tartóoszlopa felé, majd áthaladunk a vezeték alatt. Jobbra tőlünk szépen látszik a Borzsa-havas gerince, alatta sípályák és üdülőházak. Szembe, kissé jobbra a Gorgánok vonulatai húzódnak. A kellemes gerincúton haladva a toronytól 850 méterre elérünk egy fontosabb nyeret, útelágazásokkal. A szemközti dombtetőn látható fenyvest célozzuk meg a leginkább kijárt, több párhuzamos nyomvonalra szakadó úton, a lehető legmeredekebben emelkedő utat választjuk. Balra a Pokol-bérc csúcsa látható, jobbra tiszta időben akár a Fekete-bérc 1700 m körüli gerince is kivehető. Érdekes néha hátranézni a Borzsa-havas kiemelkedő tömbjére. 90 m szintemelkedéssel

érjük el az erdőt, balra kiszáradt, vékony fenyőfán alig észrevehető sárga jelzés. Kellemesen hullámszó úton haladunk a dombháton; az erdőt helyenként régebbi irtások váltják. Jobbra egy szemétkupac jelzi, hogy még nem vagyunk elég messze a településektől. Előbb bal, majd jobb oldalunkon rövid ideig kis tisztás mentén haladunk. A jobb oldali tisztás végén, a sárga jelnél a bal oldali, erősebb, lefelé induló utat kell választanunk (a jobb oldali út levezet a völgybe Roztoka faluba). A 750 m erdőkkel tarkított szakasz után egy nagyobb rétre érünk; a füves gerincen, kényelmes úton haladunk. Jobbra kis facsoport, a völgyben Roztoka; látszik a templom is. A réten 1,3 km után (egy enyhe jobb kanyart követően) jobbról erdőt érintünk; szelíd kanyarokkal követjük a gerincet. Később balról szegődik mellénk erdő; ahol egy kis nyereg után a bal oldalon lilára festett fém **kereszt** áll (**25,8** km).

Az emelkedőn a bal oldali erdőt keskeny erdősáv váltja, majd az is elfogy. A kereszttől 400 méterre az elágazásban az utolsó bal oldali fán látható, lekapart jelzésnél jobbra fordulunk, enyhén emelkedő úton. Eleinte vízmosásos földúton haladva felérünk a dombtetőre. Jobbra a völgyben Roztoka, fölötte a Borzsa-havas gerince. A dombtetőn balról hátulról (Kisszolyva felől) belénk fut egy út; enyhe lejtőn, füves gerincen haladunk a következő nyereg felé. Balra látható a Csap-Lemberg vasútvonal kettős alagútja. A komolyabb vasúti műtárgyakat szigorúan, fegyveres őrkkel őrzik; láthatóan el van kerítve az alagutak bejárata. A vasút mellett látszik az őrbódé, és a hozzá tartozó laktanya. A kis nyereg után újabb rövid emelkedő jön, a két ágra szakadó út bal oldali ágát választjuk, 380 méterrel később egyesülnek az ágak. Az előttünk lévő kis dombtetőtől balra vezet utunk. Lejtő után jobbról hátulról füves szekérút érkezik. Tőlünk jobbra erdő van; a baloldalon lent a vasútvonal kanyarjait, Kisszolyva házait, a hegyes Pokol-bércet és a lapos Róna-havast láthatjuk. Jobbra a fenyőfák között kis pihenőhelyet fedezhetünk fel. Jobbra vízszintesen füves szekérút vezet a fenyvesbe, de mi enyhén balra, az emelkedő utat választjuk, kopott sárga jel is segít. 150 méterrel később balra is leágazik egy gyengébb út, erdőbe érve meredeken emelkedünk a vízmosásos úton. Megszelídül az emelkedő; az erdőben összesen kb 350 métert megtéve **hősi emlékmű**nél rétre kiérve elérjük túránk **ötödik ellenőrzőpontját**. Az emlékműn békében megfér egymás mellett a kereszt és az ötágú csillag. A bejárás során az emlékmű előtti emelkedőn, majd a Kisszolyvai-hágó előtt még több helyen kidőlt fenyőfák nehezítették a haladást. Ezeket a későbbiekben külön nem említem, remélve hogy a túra idejére már el lesznek takarítva.

Az emléktábla szövege a következő: *Itt vannak elhantolva ismeretlenül (névtelenül) a Nemzeti Hadsereg háborúban bátran harcoló elesettjei, akik Mizshirja (Ökörmező) felszabadításáért harcoltak 1944 októberében. Az emlékművet 1962-ben állította: a Mizshirjai erdőgazdálkodási üzem és a Lenin kolhoz elöljárói. /Mizshirjai járás*

1000 m magasan járunk a Rabocsin nevű csúcs közelében (**28,7** km). Az 1009 m magas csúcs tőlünk DK-i irányban, 300 méterre van; de nem érdemes felkeresni; nincs ott semmi érdekes; csak egy szűrőbélyegzőnek is használható erdészeti jel.

A jobbról érkező (kidőlt fákkal borított) út tehát csúcs felől jön; mi a gerinc jobb oldalán húzódó rét felső részén haladunk a jártabb úton, vízszintesen. Jobbra eddig nem látott hegyek tűnnek fel, a Kárpátok vízválasztóján túl. 200 m után az út jobb oldalán kis

betonoszlop áll, rövid szakaszon erdőben haladunk. A következő rétre kiérve 60 m után a gyenge elágazásban a bal oldali, enyhén emelkedő ágot választjuk. Az erdőbe érve sárga jelzés mutatja, hogy jó helyen járunk. A gerincen vezető, ritkán járt utunktól balra keskeny tisztás húzódik. Balra Kisszolyva temploma, és Volóc látszik. Kis nyeregben visszatérünk a korábban elhagyott rétre, amely hamarosan véget ér, enyhén jobbra sárga jelzés és egy (kidőlt fa által kissé eltakart) betonoszlop irányába indulunk. Az erdőben enyhén lejtő úton 200 métert teszünk meg. Mielőtt kiérnénk a következő rétre, az út jobb oldalán az út alatt pár méterre kis árokban egy **időszakos forrás** fakad (29,6 km), amit a kivágott fák miatt kicsit nehéz megközelíteni. **Sokáig nem fogunk vizet találni, érdemes itt megtölteni a kulacsainkat, ha van rá lehetőség!!!** Ha esetleg nem folya a forrásból a víz, akkor lejjebb az árokban érdemes próbálkozni. Az útra visszatérve jobb oldalunkon 350 méteren keresztül rét húzódik; majd egy betonoszlopnál, emelkedő úton erdőbe érünk. A gerincre visszamászva hamarosan lejtőbe kezdünk. Errefelé (talán az erdőnek köszönhetően) viszonylag sűrűn láthatunk sárga jeleket. Balra irtás néhány fával, jobbra erdő. Kis nyeret elhagyva emelkedni kezdünk, balról is erdő lesz mellettünk. Elágazásban a jobb oldali, erősebb utat választjuk, amit balról fiatal fenyőfák sűrűn szegélyeznek. Ismét a gerincre érve dózerutat érünk el, amin enyhén jobbra fordulunk. Errefelé egészen a Kisszolyvai-hágóig csak mutatóban láttam jelzést, de emiatt ne aggódjunk. 310 méter után a jobb oldali, utat választjuk, ami leginkább a gerincen vezet; 190 m után ezek a párhuzamos ágak összefutnak (közben jobbra egy nehezen értelmezhető sárga nyilat láthatunk, mi mindig a gerincen vezető utat követjük). 90 m után elérjük a gázvezeték nyiladékát, ami egyben a történelmi Magyarország határa, a Kárpátok leghosszabb egybefüggő vízválasztójának része; éppen ezért itt vezet a Kárpátok Koszorú nemzetközi túramozgalom útvonala (ez a Dél-romániai Vaskaputól a Pozsony melletti Dévényig vezet kb 2500 km hosszan). Alapvetően a gázvezeték nyomvonalát fogjuk követni egészen a Javornikig, bő 3,5 km-en át. Egyenesen tovább, kis emelkedő után lejtőn haladunk a Kisszolyvai-hágó felé. Közben az út jobb oldalán **fém doboz** áll. Balról irtás kíséri. Megpillantjuk a **Kisszolyvai-hágót**, a távvezetéseket, a gerincen a gázvezeték nyiladékában utunk folytatását. Jobbra egy villanyoszlopon **14-es sárga** jelzés látszik (idáig a 19-es sárgát követtük). A 14-es sárga a Kárpátok vízválasztóján halad hosszasan; a Javornikig ezt fogjuk követni. **Nagyon fontos, hogy még csak véletlenül se kelet felé menjünk a sárgán!!! Ez ugyanis az ellenkező iránya a vízválasztónak.** A 975 m magas Kisszolyvai-hágóban (32,3 km) a térképek többsége (pl Dimap, Kárpátalja 1: 250 000) egy vastaggal jelölt utat ábrázol. A Dimap térképe ugyanúgy ábrázolja a Kisszolyvai-hágó útját, mint a Volóci-hágó aszfaltos országútját. Itt azonban egy olyan földút vezet keresztül, ami személyautóval nem járható; a mellékelt térképünk alapján is egy erősebb útra számítottunk volna.

Beszkid vasútállomás megközelítése

Ha valami miatt a túra feladására kényszerülünk, akkor érdemes tudni, hogy a Kisszolyvai-hágótól **1,4 km-re** eső **Beszkid vasútállomásról** délután két vonat megy Munkács felé. Ha oda szeretnénk lejutni, akkor a hágóban átvezető földúton jobbra, a vízválasztó túloldalán ereszkedünk fenyvesben. Távvezetéseket keresztezünk, majd rétre kiérve kis nyeregbe jutunk. Itt (380 méterre a Kisszolyvai-hágótól) a romos fakerítés után a jobbra, lefelé induló szekérutat kell választanunk, ami hamarosan fenyvesbe ér. Rövid

szakaszon a korábban már keresztezett távvezeték szegődik mellénk. A kis nyeregpontról 720 méterre rétre érünk, ahol az alattunk, tőlünk jobbra eső szekérútra ereszkedünk, kis ösvényen. Egy keveset haladunk a szekérúton, majd kis ösvényt keresve a jobbra található vasútállomásra ereszkedünk. Szerencsés esetben az „Üdvözljük Kárpátalján” tábla közelében érjük el a síneket, ahol balra fordulva rövidesen az állomás épületéhez érünk. Rossz idő esetén be tudunk húzódni a váróterembe. A nyelvi nehézségekkel megküzdve a forgalmi irodában szép pecsétet szerezhethetünk az itinerünkbe. **Az ukrán idő szerint 12.40-kor, 17.37-kor és 21.13-kor induló vonatokkal 3 megállót megtéve 20-25 perc alatt Gukliv-ba érünk; innen országúton Volóc központja felé indulva 2 km után érhetjük el a célt.** Érdekes módon a távolsági vonatok menetrendje is ki van írva az állomás falán de ezekre a vonatokra az interneten közzétett menetrend szerint itt nem lehet felszállni...

A hágóban két narancssárga oszlop is áll. A hágón átvezető úton balra indulunk (a bal oldali narancssárga oszlop felé). Az oszlopnál balra elfordul a Kisszolyva felé tartó út; mi jobbra fordulunk a távvezeték felé. 3 távvezeték keresztezünk, az elsőnek a jobb oldali oszlopán az úttól kicsit távolabb sárga jel látható. Vízmosásos úton haladunk a gázvezeték nyiladékaiban fölfelé. Az első magaslaton (760 méterre a hágótól) az út két oldalán piros dobozok vannak. Ezek az objektumok (narancssárga oszlop, piros doboz) a gázvezetékkel kapcsolatosak. A csúcs után lejtő jön; látszik a nyomvonal; hátul a következő ellenőrzőpont, a Javornik magasodik. A lejtő aljában az út két párhuzamos ágra szakad; a bal oldali, füvesebb ágot választjuk.

Fakultatív vízszérzési kísérlet: A kettéágazás után kisvártatva balra, az erdőbe fordulva az alattunk induló árkok összefutásánál, a gerinctől kb 130 méterre a közelben eredő patak vize kis **forrásként** van befogva, ez a bejárás során szépen folyt, és ihatónak bizonyult. A rét szélén pásztorszállás áll, vigyázzunk a pásztorkutyákkal! Ha az árokban éppen nincs víz, akkor kérjük a pásztor segítségét, a közelben kell lennie ivóvíznek. A fakultatív kitérő után szomjunkat oltva visszakapaszkodunk a gerincre, itt balra indulunk.

Utunk kellemesen hullámszik. 270 m után kis dombtetőn narancssárga oszlopok állnak. Balra szép kilátás nyílik a Borzsa-havasra. Az oszlopok után 430 méterrel fenyőfán sárga jel látszik. A gázvezeték megmássza, az út jobbról megkerüli a kis hegyet; mi az utat követjük. A hegy után újra csatlakozunk a nyiladékhöz, melynek közepe egy rövid szakaszon sziklás. A párhuzamosan futó utak közül válasszuk a szimpatikusabbat. A csúcs előtti utolsó, rövid emelkedő előtt egy balra kiágazó szekérút megkerüli a csúcsot. A vezeték nyomvonalát követjük fölfelé. Jobbra szép vasúti viadukt, mögötte Opolets falu látszik. Az emelkedő legvége elég meredek, felérünk a **Javornik** 1121 m magas csúcsára, mely a **hatodik ellenőrzőpontunk (35,4 km)**.

Az ellenőrzőponttal kapcsolatos **objektum** egy kevéssel a tényleges csúcs előtt található, de magát a csúcsot nem jelzi semmi. Az objektum után 30 méterrel, az út bal oldalán található kényelmes köveken megpihenhetünk.

A **gázvezeték** nyomvonalán indulunk lefelé. Jó kilátás nyílik jobbra a vízválasztón túli hegyekre (a 70-es táv ezeket a hegyeket választja); a vízválasztó érdekes módon alacsonyabban halad. Jobbra a füves gerincen kis út indul; de mi balra haladunk a

gázvezeték mentén, 200 méterre az út két oldalán erdő látszik. A vízvázasztótól jobbra eső völgyben megpillantjuk Verkhnyanka falut. A csúcstól 450 méterre rövid „betonlapos” útszakasz után balról hátulról belénk fut a csúcsot megkerülő út (ami a csúcs előtt hagyott el minket). Két oldalról erdő kísér, ami először a bal oldalon szűnik meg. Szemben a Borzsa-havas gerince; kissé balra vasúti alagutat vehetünk szemügyre. Jobbra bükkfán sárga jelzés; két kisebb töréssel jobbra fordulunk (a második törésnél balra kis lebetonozott terület); meredekebb lejtésbe kezdünk. Szemben, a gázvezeték nyomvonalának folytatásában látható a nagyrészt fenyvesekkel borított Beszkid-tető. A betonozott területtől 360 méterre balra törik az út, amit a bal oldalon **árkok** kísérnek 480 méteren keresztül. Egy elágazásban a jobb oldali ágat választjuk, ez az út 130 m után enyhén jobbra fordul, balra megpillantjuk Kisszolyva felső részét. A következő kis domb bal oldalán erős szekérút vezet, mi továbbra is a gerincen haladva megmásszuk a dombot. A domb előtt tőlünk jobbra facölöpök állnak. A dombtető után az út enyhén jobbra ível; balról hátulról (Kisszolyva felől) szekérút torkollik belénk. A nyeregponton részben szenes, nagy **fatörzs** mellett jobbra gyenge út indul, az elején néhány facölöp áll; az út Verkhnyanka-ba vezet. A sárga jelzés a bal oldali erdő mentén indul fölfelé. Az elágazás után 100 méterrel az úttól 50 m-re jobbra **fakereszt** áll (39 km). Enyhén balra fordulunk, kis dombtetőt hagyunk el. Utunk kellemesen hullámszik, balról rét és kis erdők váltják egymást, jobbról rét kísér. Balra szép kilátás nyílik Kisszolyva templomára; mögötte egy vasúti viadukt; és Kisszolyva vasútállomása. A két narancssárga oszlop közül a jobb oldali ki van dőlve. Kis nyeregből a fenyves jobb szélén haladó utat célozzuk meg (jobbra fakerítés látszik), amin meredeken emelkedünk a Beszkid-tetőre. A fenyvesfolt kezdetén és végén is találunk sárga jelzést; lombhullató fán (illetve csonkján). Jobb oldalunkon néhány betonlapot mellőzünk, majd balról hátulról szekérút érkezik. A Beszkid-tető gerincétől jobbra fenyves, balra rét húzódik; a fenyves sarkától 300 méterre érjük el a **Beszkid-tető** 965 méter magas, lapos tetejét.

A csúcsot nem jelzi semmiféle objektum. A jobb oldali fenyves mentén indulunk enyhén lefelé, a gerincen. Balra kék-sárga, nemzeti színű betonoszlop áll, ezen a ponton hagyja el a gázvezeték a vízvázasztót; a bal oldali erdős oldalgerincen jól látható a széles nyiladéka, amely a gázfogadó felé tart. Tiszta idő esetén szemügyre vehetjük a hátralévő útvonalunk egy részét. A gerinc folytatásában, egy Y-elágazásban észrevehető a Korna-i kegyhely. Mögötte a gerinc balra és jobbra is vezet. A gerinc jobb oldali hosszú ágán folytatjuk az utat a Vereckei-hágó felé.

A jobb oldali fenyves sarka előtt balról hátulról gyenge szekérút érkezik. A fenyves végénél kezdődő fakerítés bal oldalán, tehát NEM a fenyves és a kerítés között haladunk tovább. A kerítés véget ér, az úttól balra **kőfejtő**höz hasonló képződmény található (41,3 km). Tőlünk jobbra a Sztrij szelíd völgyében Verkhnyanka falu házai látszanak. A gerincutat követve enyhén balra fordulunk. Az út vízmosásos, ezért több ágra szakad; egyenesen vezet le a következő nyeregbe. A kőfejtőtől 500 méterre, a lejtő alján balról hátulról érkező útba csatlakozunk. Ez az út a Beszkid-tetőn (a betonoszlopnál) hagyott el minket, a járművekkel arrafelé kerülnek ezt a vízmosásos szakaszt. A nyeregben nem törődünk a becsatlakozó kis utakkal, a gerincen haladunk tovább, egy szakaszon jobbról romos fakerítés kísér. A dombtetőről jobbra jól látszik a Vereckei-hágóhoz vezető, hosszan elnyúló gerinc, a hágó az adótoronyoknál van. A következő nyeregben (az

előzőtől 870 méterre) elérjük a Korna kis **kegyhelyét**. A kegyhely melletti rogyadozó padon megpihenhetünk.

Ez egy fontos nyereg, ahol sok út összefut. A legerősebb dózerút balra, a gázfogadó felé vezet, de mi a kegyhelytől jobbra vezető, emelkedő utat választjuk, a sárga jelzés is segít a választásban. 390 méter után a gerincvonulatot elérve balról hátulról egy szekérút fut belénk. Ezen a ponton érjük el a 40 és 70 km-es távok útvonalát, mi velük szemben haladunk. Tehát az eredeti irányunkhoz képest enyhén jobbra fordulva követjük az erősebben járt utat. Balra a Róna-havas lapos, füves háta, és a jellegzetes, háromszög alakú Pokol-bérc látszik. 250 m után az útvillában a jobboldali, jobban járt (de füves) utat követjük a bozótos erdőszél mentén, itt kopottas sárga jelzés is van. Jobbra nem sokkal alacsonyabban a Sztrij völgye húzódik, a murvás országúttal; most látjuk meg először Zsupany falut, amit hosszasan nézegethetünk. A gerincen keresztbe futó nagyfeszültségű vezetéken túl a Vereckei-hágó környéki adótoronyok vannak. A lejtőn egy elágazásban **útjelző tábla** mutatja a helyes irányt (tovább a gerincen); jobbra az erdősávba bújva jól járt út kanyarodik a völgy felé. A tábla a **hetedik ellenőrzőpontunk (43,9 km)**.

Lejtőn, majd vízszintesen haladunk a gerincen, a jobb oldali erdősáv nemsokára bokrok váltják, majd azok is elfogynak. Jobbra utoljára látunk be Verkhnyanka falu völgyébe, balra a völgyben Lazy (Tímsor) falu. Jobbról egy szakaszon romos fakerítés kíséri; majd a szép kilátást nyújtó, füves gerincről erdőbe érünk. Egy nagy pocsolyát balról kerülünk. Mindössze 180 métert megyünk erdőben, majd jobbról egy rét kíséri. A réten egy gyenge szekérút vezet jobbra a völgybe. Nem törődünk vele, a gerincen maradunk, az erdőszélen. Ismét rövid erdei szakasz következik, itt egy kis nyeregben szekérút keresztez. Egy újabb réten sűrű nagyfeszültségű **vezeték** alatt haladunk át. Innen kilométereken át réten vezet a gerincutunk. A vezeték után 460 méterrel balra, nyírfák között a szicsgárdisták (ukrán partizánok) **keresztje áll (46,4 km)**. Jobbra a völgyben Zsupany falu terül el, központjában arany színű hagymakupolás templommal. Enyhén hullámzó, füves gerincen haladunk jobbról időnként erdősáv kíséri. A keresztező szekérúttal nem törődünk. Jobbra karnyújtásnyira Zsupany és a Sztrij völgye. Lejtő után egy nyeregben balra lefelé (az Vereckei-hágó aszfaltútja felé) jól kijárt szekérút indul. Maradunk a gerincen. Innen már erdőfoltok, erdők tarkítják az utat. Újabb kis nyereg után utoljára visszanézhetünk Zsupany-ra. A következő kis hegyet erdő borítja. A hegytetőt elérve balra fordulunk. A fenyvesben hatalmas hangyabolyok épültek. Enyhe lejtő után balról 300 méter erejéig rét következik, melyről szép kilátás nyílik.

Fák közé érve keresztezzük a gázvezeték nyomvonalát, fiatalosan emelkedünk. A hegytetőn tőlünk balra villámhárító torony áll. Az összedőlt fa bódék után balra kell tartani, murvás úton lejtünk. Balra a meglepően keskeny, 3 szintes, egykori szálláshelyet láthatjuk, becsatlakozunk a parkolójából a hágó felé tartó útba. Az épület felső szintjéről szép kilátás nyílik nyugat felé. Balra egy favázás üdülő épülete, majd jobbra egy komolyabb téglapalota várja, hogy az idő végezzen velük. Ezek szálláshelynek készülhettek, de láthatóan sosem lettek befejezve. Egy vaskaput mellőzve elérjük a **Vereckei-hágót**. Az 1980-as moszkvai olimpia előtt erre vezetett a Kárpátaljáról Moszkva felé tartó főút, a romos épületek erről árulkodnak. Ma már más nyomvonalon megy a főút,

ezért úgy érezhetjük, hogy a világ végén járunk. Hiába aszfaltos az út, alig van átmenő forgalom. Amikor a Vereckei-hágóról beszélnek, nem ilyen látványra gondolunk, szerencsére a honfoglalási emlékmű méltó helyre került, innen 650 méterre... Az út túloldalán egy kopottas turista útjelző tábla balra 100 méterre ivóvizet mutat. A kis, merítős **forrást** a táblától 120 méterre, az út bal oldalán találjuk, csak végszükség esetén innék belőle. Amennyiben a forrást felkerestük, visszatérünk a kihalt hágóba.

*A **hágón** napjainkban ukrán emlékművek találhatók. A hősi halottaknak állított különböző keresztek mellett ukrán és angol nyelven olvashatjuk az „igazságot” Kárpát-Ukrajna történelmével kapcsolatban. A legjelentősebb emlékmű azon partizánoknak (szicsgárdisták) állít emléket, akiket – az azóta megcáfolt ukrán történelmi elmélet szerint – Kárpátalja 1939-es visszacsatolásakor a magyarok végeztek ki.*

A hágó országújtját keresztezve keskeny aszfaltúton, majd murvás úton emelkedünk. A dombtetőn álló adótoronyok után távvezeték felé vesszük az irányt. A vezetéktől már látszik a **vereckei emlékmű**, amit a parkolóhely után szépen kikövezett úton érünk el (**50,8** km). A bejárás során ukrán nemzeti színekben „pompázott”. Itt tanyázik a **cél**.

*Az 1896-ban, a millennium évében állított **honfoglalási emlékmű** a csehszlovák korszakot (1920–1939) még átvészelte. Az 1940-es évek második felében azonban a rajta elhelyezett emléktáblákat leverték, majd az 1950-es évek közepén az egész emlékművet szétbontották. A felső részét alkotó obeliszk ma a közeli Tuholka faluban a községháza előtt áll (Tuholka a vízválasztón túl található...).*

1996-ban Matl Péter munkácsi szobrász alkotta meg a honfoglalási emlékművet, amelyet folyamatosan romboltak az ukrán ultranacionalisták. 2008-ban Sziklavári Vilmos ungvári főkonzul kezdeményezésére a magyar állam 25 millió Ft ráfordítással újjáépíttette ugyancsak Matl Péter kivitelezésében. Az emlékmű a Kelet és Nyugat közötti kaput jelképezi. Hét tömbből áll, amelyek a Kárpátokon átvonuló hét honfoglaló törzset szimbolizálja. A "kapu" nyílásában a vérszerződésre emlékeztető oltárköv található. (Forrás: www.wikipedia.hu)

Túránk itt véget ért. A volóci szálláshelyre a 100 UAH/forduló áron **autózhatunk** vissza. Ha nem kívánunk élni ezzel a lehetőséggel, akkor a hágóban esetlegesen előforduló magyar turistáknál próbálkozhatunk, hogy legalább az M6-os útig vigyenek le minket. (A hágó alatti faluból, Verebesről már járnak kisbuszok Volócra, de hétvégén nem érdemes ezekre számítani.) Ha valahogyan eljutunk az M6-os útra, az alsóvereckei elágazásba, akkor onnan már nagy eséllyel lehet találni kisbuszt, ami Volócra visz. A buszmegálló nem a főúton, hanem a Volóc felé vezető út elején van. Ha szerencsénk van, akkor Ökörmező (Mizsgirja) felé tartó buszt találunk, ez esetben a szálláshelyünk közelében szállhatunk le róla, a körforgalom után kb 2 km-rel; a jobb oldali gyár mellett lévő buszmegállóban. A buszmegálló még a szálláshely előtt van, tehát tovább kell mennünk az út jobb oldalán álló, 3 szintes faépületig. Az udvarba vezető kaput nádtető borítja, rajta „szálloda, étterem” felirat, cirill betűkkel.

Ha későn érünk a hágóba, akkor inkább érdemes a biztos autós fuvart választani.

Verecke 50	Résztáv a megadott pontig	Rész-szint a megadott pontig	Össztáv a megadott pontig	Össz-szint a megadott pontig	Jelzés a megadott pontig	Ellenőrzőpont száma
Volóc, vasútállomás	0,0	0	0,0	0	-	Rajt
Temnatik, kereszt	4,9	710	4,9	710	S 15	1
Plaj	4,0	280	8,9	990	S 15	
Nagymagashegy	3,4	330	12,3	1320	S 15	2
Sipót-vízesés	4,9	30	17,2	1350	S, j.n.	3
Volóci-hágó	3,6	160	20,8	1510	j.n., S, j.n., S 19	4
Lila kereszt	5,0	190	25,8	1700	S 19	
Rabocsin, emlékmű	2,9	220	28,7	1920	S 19	5
Kisszolyvai-hágó	3,6	60	32,3	1980	S 14	
Javornik	3,1	200	35,4	2180	S 14	6
Fakereszt	3,6	20	39,0	2200	S 14	
Beszkid-tető, kőfejtő	2,3	80	41,3	2280	S 14	
Korna, útjelző	2,6	50	43,9	2330	S 14	7
Fém kereszt	2,5	40	46,4	2370	S 14	
Vereckei emlékmű	4,4	120	50,8	2490	S 14	Cél

dőlt betű: ellenőrzőpont
j.n.: jelzés nélküli szakasz

félkövér: frissítés
S: sárga sáv jelzés (mögötte a jelzés sorszáma)



Verecke 50 igazolólap

Név:	Rajtszám:	Rajtidő:
	Célidő:	Menetidő:

1. Temnatik, kereszt; Hány szó van a keresztre erősített fém táblán?

0	2	5	9	11	26	
---	---	---	---	----	----	--

2. Nagymagashegy; Hány lakat van a csúcsgúlán?

lakatlan	2	5	9	11	26	
----------	---	---	---	----	----	--

3. Sipot-vízesés (után); Hány állat van a 3., őzikés táblán?

0	2	5	9	11	26	
---	---	---	---	----	----	--

4. Volóci-hágó (10.00-13.00)

Cél, Vereckei emlékmű (15.00-20.00)

5. Rabocsin, emlékmű; Hány karakter van a felső tábla felső (írott) sorában?

0	2	5	9	11	26	
---	---	---	---	----	----	--

6. Javornik; Mi áll a csúcs közvetlen közelében, az út bal oldalán?

doboz	oszlop	gúla	obeliszk	medve	pontőr	
-------	--------	------	----------	-------	--------	--

7. Korna, útjelző tábla; Mennyi a táblán lévő számjegyek összege?

0	2	5	9	11	26	
---	---	---	---	----	----	--

Csak a 4. ellenőrzőponton, és a célban lesz személyzet. A többi ellenőrzőponton a feltett kérdésre kell válaszolni a helyes válasz bekarikázásával. A nyitvatartási idők magyar idő szerint vannak megadva.